

Канд. пед. наук Конотоп О.С.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АВТЕНТИЧНИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

В організації навчального процесу для формування англомовної комунікативної компетенції з використанням відеофонограми, автентичний художній фільм (АХФ), зокрема, дає можливість ефективно реалізувати такі важливі дидактичні принципи — виховуючого навчання, активності, наочності, посильності, міцності.

Одним із важливих дидактичних принципів навчання є принцип *виховуючого навчання*, який реалізується в такій організації навчального процесу, що надає студентам можливість проявити себе як особистість, отримати гармонійний і всебічний розвиток, удосконалити свої здібності, сформувані пізнавальні мотиви як домінуючі в навчальній діяльності. АХФ дозволяють зробити процес навчання живим, цікавим, проблемним, емоційним, викликають ефект співчуття, оскільки інформація за допомогою відеофонограми подається у двох планах: сенсорному і субсенсорному [1, 18-19]. Під час перегляду у студентів виникають естетичні почуття, співпереживання, позитивні та негативні емоції. Зміст АХФ пробуджує у студентів творчу особистість, викликає бажання обмінятися і обговорити те, що він побачив на екрані.

Велике значення для організації процесу навчання з використанням відеофонограми має *принцип активності*, що передбачає високу мовленнєво-розумову активність студентів — інтелектуальну, емоційну та мовленнєву — в оволодінні іншомовною мовленнєвою діяльністю. Оволодіння іншомовним спілкуванням можливе за умови інтенсифікованої навчальної діяльності кожного студента, відеофонограми, АХФ зокрема, дозволяє так організувати навчальний процес, що кожен студент стає його активним учасником. Розуміння змісту АХФ обумовлює виникнення у студентів особливих емоцій і має специфічну емоціонально-раціональну структуру сприйняття: АХФ сприймається спочатку глобально, синтетично, завдяки уяві і емоціям, а аналіз вкочається пізніше з метою оцінки деталей. Хоча під час перегляду АХФ студент знаходиться не в реальній, а в умовній ситуації, все рівно він є активним учасником тих подій, які відбуваються на екрані, приймає рішення, робить умовиводи, думає про те, щоб він зробив на місці дійових осіб. АХФ сприймається студентами на двох рівнях — «буденному» і «творчому» [2, 16]. «Буденне» сприйняття здійснюється студентами на рівні глобального розуміння фабули, сюжету, образів дійових осіб;

«творче» — на рівні оцінки АХФ, умінні характеризувати його естетично, інтерпретувати закладені і реалізовані в ньому думки, висловлювати власне ставлення до цих думок.

Цінним є потенціал АХФ під час реалізації дидактичного *принципу наочності*. Наочність відіграє важливу роль у формуванні іншомовних навичок і вмінь, засвоєнні мовного і мовленнєвого матеріалу. АХФ допомагає реалізувати мовленнєву, ситуативну, контекстну, графічну, картинну та емоційно-експресивну наочність. Реалізація принципу наочності у процесі навчання іноземної мови забезпечує успішне формування англомовної комунікативної компетенції, оскільки слухова-зорова наочність відеофонограми виконує функцію зразка автентичного спілкування, дозволяє показати емоційне забарвлення мовлення, відтворити акти спілкування в певних обставинах, створюючи великий вибір комунікативних ситуацій, які служать стимулом до мовленнєвої діяльності студентів.

Під час формування англомовної комунікативної компетенції з використанням АХФ важливо дотримуватися *принципу посильності*, що передбачає ретельний відбір навчального матеріалу і видів вправ з цим матеріалом з урахуванням рівня підготовки студентів. Цього дидактичного принципу важливо дотримуватися під час вправляння, поступово збільшуючи зростання складності — від простого до складного.

Особливе значення у формуванні англомовної комунікативної компетенції з використанням відеофонограми набуває дидактичний *принцип міцності*. Для здійснення іншомовної мовленнєвої комунікації в пам'яті студента повинна утримуватися певна кількість лексичних одиниць, мовленнєвих зразків, словосполучень, розмовних кліше тощо. У навчальному процесі міцність засвоєного мовного та мовленнєвого матеріалу може бути забезпечена шляхом підвищення змістовності навчального матеріалу, здійснення яскравого першого знайомства з новим матеріалом, що можливо з використанням АХФ, що дає підґрунтя для створення стійких образів у пам'яті студентів. Важливим є також систематичне виконання вправ, робота усіх аналізаторів — слухового, зорового, моторного і мовленнєвомоторного — у процесі засвоєння матеріалу.

Одним із головних дидактичних принципів є *принцип свідомості* у навчанні іноземної мови. За цим принципом передбачено цілеспрямований відбір навчального матеріалу, який забезпечує розвиток пізнавальних здібностей студентів. Усвідомлення явища, яке має бути засвоєним, забезпечується шляхом моделювання типових ситуацій спілкування, під час яких студенти, завдяки розумовій роботі, краще розуміють призначення цього явища та особливості його вживання.

Розгляд потенціалу використання АХФ у навчальному процесі дає підстави стверджувати, що він узгоджується із дидактичними вимогами до формування в майбутніх філологів англомовної комунікативної компетенції. За умови відсутності іншомовного оточення АХФ є ефективними навчальними матеріалами, що мають великий діапазон експліцитної та імпліцитної соціокультурної інформації.

Література:

1. Baraney I. Video as a Brain-Friendly Teaching Media / I. Baraney // IATEFL-Ukraine. — Newsletter. — 1997. — # 9. — P. 18-19.
2. Щербакова И.А. Кино в обучении иностранным языкам / Щербакова И.А. — Мн.: Выш. школа, 1984. — 90 с.

Тоғызбаева А. Р.

Бастауыш сынып мұғалімі

Ы. Алтынсарин атындағы № 49 мектеп – гимназиясы, Тараз қаласы

БАСТАУЫШ СЫНЫПТА ОРФОГРАФИЯЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ МӘСЕЛЕРІ ТУРАЛЫ

Үстаз үшін ең негізгі мақсат – әр сабағын түсінікті, тартымды, тиімді өткізу. Оны жүзеге асырудың бір жолы – оқушыларға білім беру, тәрбиелеу барысында кенінен қолданылып жүрген оқушылардың білім сапасын көтеруде жағдай жасайтын сабақты тиімді ұйымдастыруға, атап айтқанда, сабақ уақытын ұтымды пайдалануға мұғалім мен оқушылардың ойлай қабілетін дамытуға көп көмегін тигізетін әдістер қолдана білу.

Бастауыш сыныпты бітіріп, бесінші сыныпқа келгенде жазу жұмысында оқушылар көптеген қателер жібереді. Олардың көбі мәтіндегі жаңа ой басталатын жерде азат жолдан бастап жазуды білмейді. «Бас әріп, кіші әріп» түрі мен тұлғаларын сақтап жаза алмауынан, әріптің баспа түрі мен жазба түрін айқын білмеуінен болады. Әріптерді дыбыстағанда, оны дұрыс айтып үйренбейді. Септік жалғауын дұрыс менгермеген оқушылар қосарланып жазылатын дауыссыз дыбыстардың біреуін ғана жазады. Сөздерді буынға дұрыс бөле алмағандықтан кейбір оқушылар тасымалдан қате жібереді. Сонымен бірге, басқа тілден енген термин сөздерді де жазуда жиі қателеседі. Айта берсек өте көп, осы айтылған қателерді жібермей сауатты жазу үшін, қандай жұмыстар жүргізген жөн. Дыбыстардың жазылуы, әсіресе қазақ тіліне тән дыбыстарға, жалғаудың жіңішке және жуан болып жалғануына, көмектес септігіндегі жалғаудың ерекшелігіне ерекше көңіл аударылады.

Орфография – барлық тарау бойынша, яғни дыбыс және буын үндестігі, буын, оның түрлері, тасымал, бас әріппен жазылатын сөздер, термин сөздердің жазылуы, фонетикалық талдау жөнінде мәлімет береді.

Мұғалімнің шеберлігіне қарай сабақтың көптеген түрлерін өткізуге болады. Мәтінмен жұмыс жасау барысында сауаттылық мәселелерін де қатар жүргізіп отыру керек. Сауатты жазу дағдысын жүйелі түрде дамыту үшін түрлі жазба жұмыстардың маңызы зор. Сол себептен, оқушылардың білім сапасын жақсартуда, ой-өрісін кеңейтуде, алған білімдеріндегі кейбір олқылықтарды